

KANCELARIA SEJMU
BIURO EKSPERTYZ I OCENY SKUTKÓW REGULACJI

BEOS-1296/26

Warszawa, 9 lipca 2026 r.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-III.020.165.12.2026

Data wpływu 09.07.26r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie oceny skutków regulacji komisijnego projektu ustawy
o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej
oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
(druk sejmowy nr 2701)**

Na podstawie art. 34 ust. 9a uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r.
– Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2026 r. poz. 573)
sporządza się następującą opinię:

I. Problem, który zamierzają rozwiązać Wnioskodawcy

Zgodnie z uzasadnieniem projektu i deklarowanymi skutkami regulacji (DSR) proponowana ustawa służy zaradzeniu problemowi, jakim jest nieskuteczność dotychczasowej regulacji w zakresie możliwości wypożyczania technologii wspomagających osobom z niepełnosprawnościami oraz członkom ich rodzin.

Wnioskodawcy wskazują, że funkcjonowanie ogólnopolskiej wypożyczalni pociąga za sobą bardzo wysokie, niewspółmierne do efektów, koszty. Wykorzystanie zasobów wypożyczalni jest niewielkie. Zakupione technologie w większości nie nadają się do wypożyczenia, w szczególności w przypadku urządzeń wyposażonych w jednorazowe kody dostępu, które uniemożliwiają ich ponowne wykorzystanie w systemie czy w przypadku sprzętu osobistego użytku (aparaty słuchowe) oraz sprzętu o niskiej wartości, ale wymagającego nakładów związanych z obsługą (np. wózki ręczne). W ocenie Wnioskodawców koszt utrzymania wypożyczalni, proces dostosowania i montażu wielu technologii okazał się ekonomicznie nieuzasadniony.

Wnioskodawcy zwracają uwagę na brak przepisów umożliwiających przekazanie asortymentu na własność beneficjentom i związane z tym ryzyko niewykorzystania asortymentu oraz ograniczenie możliwości trwałego wsparcia osób, które tego potrzebują.

II. Rozwiązanie rekomendowane przez Wnioskodawców

Proponowana ustawa zakłada dodanie artykułów 68h-68j oraz uchylenie art. 47a i art. 47b w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹ (dalej: ustawa o rehabilitacji).

Projekt przewiduje, iż w celu realizacji programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), służących rehabilitacji społecznej i zawodowej, w szczególności adresowanych do osób z niepełnosprawnościami oraz do rodzin, których członkami są osoby z niepełnosprawnościami, PFRON będzie mógł nieodpłatnie przekazywać na rzecz tych osób oraz rodzin sprzęt, urządzenia, pojazdy, oprogramowanie oraz inne wyroby, w tym medyczne, służące zwiększaniu, utrzymaniu lub poprawie możliwości funkcjonalnych osób z niepełnosprawnościami, udostępnione PFRON w ramach rezerwy strategicznej na podstawie art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych². Prezes Zarządu PFRON dokona, w drodze decyzji, likwidacji udostępnionej rezerwy. PFRON, na podstawie tej decyzji, działając w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, przekaze wskazany osobom i rodzinom asortyment określony w decyzji.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych będzie mógł w odniesieniu do zwróconego przez PFRON asortymentu rezerwy strategicznej dokonać likwidacji tego asortymentu poprzez utylizację lub nieodpłatne przekazanie: państwowym jednostkom organizacyjnym; jednostkom samorządu terytorialnego lub utworzonym przez nie jednostkom organizacyjnym; samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej oraz organizacjom pozarządowym; osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym, działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego); stowarzyszeniom jednostek samorządu terytorialnego; spółdzielniom socjalnym; spółkom akcyjnym; spółkom z ograniczoną odpowiedzialnością oraz klubom sportowym będącym spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie³, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników. Chodzi tu o przekazanie asortymentu podmiotom, które działają na rzecz osób z niepełnosprawnościami, na realizację celów statutowych tych podmiotów, niebędących działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców⁴.

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 913, ze zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 834, ze zm.

³ Dz. U. z 2026 r. poz. 95 oraz poz. 615.

⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 1795.

Przepisy art. 68h-68j ustawy będą miały charakter epizodyczny i będą stosowane do dnia 31 grudnia 2028 r. Projektowana ustawa ma wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, natomiast art. 1 pkt 1 projektu, przewidujący uchylenie art. 47a i art. 47b ustawy o rehabilitacji, ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2029 r.

III. Inne rozwiązania rozważane przez Wnioskodawców

Wnioskodawcy wskazują, że wprowadzenie alternatywnym rozwiązaniem jest dalsze prowadzenie wypożyczalni sprzętu zakupionego przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych, ale nie zmieni to obecnej sytuacji nieefektywnego funkcjonowania systemu. Nie rozważano innych rozwiązań legislacyjnych.

IV. Rozwiązania przyjmowane w innych państwach, w szczególności państwach członkowskich OECD/UE

Ze względu na szczególny, wewnątrz krajowy charakter projektowanej regulacji, dotyczącej zagospodarowania asortymentu pochodzącego z rezerwy strategicznej, w szczególności w drodze jego nieodpłatnego przekazywania przez PFRON osobom z niepełnosprawnościami oraz rodzinom, których członkami są osoby z niepełnosprawnościami, nie zachodzi konieczność przeprowadzania analizy porównawczej rozwiązań przyjętych w innych państwach.

V. Skutki prawne projektowanej ustawy

1.

Trzema podstawowymi skutkami prawnymi projektu będą: 1) stworzenie podstawy prawnej umożliwiającej PFRON nieodpłatne przekazywanie na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz członkom ich rodzin „sprzętu, urządzeń, pojazdów, oprogramowania oraz innych wyrobów, w tym medycznych, służących zwiększaniu, utrzymaniu lub poprawie możliwości funkcjonalnych osób niepełnosprawnych, udostępnionych Funduszowi w ramach rezerwy strategicznej na podstawie art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych” (projektowany art. 68h ust. 1 ustawy o rehabilitacji); 2) stworzenie podstawy prawnej do dokonania przez Prezesa Zarządu PFRON, w drodze decyzji, likwidacji udostępnionej rezerwy strategicznej; 3) stworzenie podstawy prawnej do dokonania przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych likwidacji zwróconego przez PFRON asortymentu rezerwy strategicznej, poprzez utylizację lub nieodpłatne przekazanie podmiotom wskazanym w pkt. II niniejszej opinii, w szczególności państwowym jednostkom organizacyjnym, jednostkom samorządu terytorialnego, SPZOZ-om, organizacjom pozarządowym.

Zaproponowane rozwiązanie budzi wątpliwości w zakresie określenia kręgu osób uprawnionych do otrzymania przedmiotowego wsparcia. W projekcie zaproponowano generalną regulację przewidującą, że PFRON może nieodpłatnie przekazywać sprzęt, urządzenia, pojazdy, oprogramowanie oraz inne wyroby na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin. W obecnie obowiązującej ustawie ani w projekcie nie zdefiniowano pojęcia rodziny. Pojęcie to nie zostało określone również w innych przepisach prawa. Taka regulacja może oznaczać objęcie tym uprawnieniem licznej grupy osób. Nie wskazano również, w jakich okolicznościach i na jakich zasadach przekazanie sprzętu będzie dokonywane na rzecz osoby z niepełnosprawnościami, a na jakich członkom rodziny. W związku z powyższym w praktyce mogą pojawić się wątpliwości, które konkretnie osoby są uprawnione do otrzymania konkretnego przedmiotowego wsparcia.

Ze względu na to, że przekazywanie sprzętu, urządzeń, pojazdów, oprogramowania oraz innych wyrobów ma charakter nieodpłatny wątpliwości budzi brak obowiązywania dodatkowych kryteriów dla osób, które otrzymywałyby sprzęt. Ze względu na brak odpłatności należałoby uwzględnić sytuację finansową osoby, która miałaby otrzymać wsparcie i zastosować odzwierciedlające ją kryterium dochodowe. Posłużenie się tym kryterium pozwoliłoby wyodrębnić grupę osób z niepełnosprawnościami, które ze względu na możliwości finansowe należą do kategorii osób najbardziej potrzebujących wsparcia. W tym kontekście należy uwzględnić również to, że sprzęt może być przekazywany również rodzinom osób z niepełnosprawnościami, których sytuacja finansowa nie wymaga wsparcia ze środków publicznych.

Ponadto w projekcie przewidziano, że w okresie do dnia 31 grudnia 2028 r. minister właściwy do spraw wewnętrznych może dokonać likwidacji zwróconego przez PFRON asortymentu rezerwy strategicznej poprzez utylizację lub nieodpłatne przekazanie państwowym jednostkom organizacyjnym, jednostkom samorządu terytorialnego lub utworzonym przez nie jednostkom organizacyjnym, SPZOZ, jak również organizacjom pozarządowym i podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁵, w szczególności działającym na rzecz osób niepełnosprawnych, na realizację celów statutowych tych podmiotów, niebędących działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów Prawa przedsiębiorców, biorąc pod uwagę ich potrzeby oraz przydatność przekazywanego asortymentu do realizacji zadań ustawowych i statutowych tych podmiotów. W świetle powyższych regulacji wydaje się, że w projekcie powinny być szczegółowo określone zasady przekazywania wsparcia osobom indywidualnym i innym podmiotom, w tym w szczególności możliwość odwołania się od decyzji PFRON w tym zakresie. Określenie takich reguł pozwoliłoby zmniejszyć zakres uznaniowości w kwestii podejmowanych decyzji.

W projekcie nie zawarto przepisów, które uregulowałyby wprost kwestię skutków uchylenia art. 47b ustawy o rehabilitacji, w którym jest mowa o odpłatnej umowie zawartej między Rządową Agencją Rezerw Strategicznych (RARS)

⁵ Dz.U. 2003 nr 96 poz. 873 ze zm.

a PFRON, dla tej umowy. Brak takiej regulacji może prowadzić do wątpliwości interpretacyjnych co do wygaśnięcia umowy.

Projekt ustawy był przedmiotem analiz Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu dotyczących zgodności z prawem Unii Europejskiej⁶. Omawiany projekt był także przedmiotem analizy BEOS w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu⁷.

2.

Opiniowany projekt ustawy nie dotyczy zagadnień unormowanych w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC).

VI. Skutki społeczne projektowanej ustawy

A. Podmioty, na które wpływa projekt

Projekt będzie oddziaływał na:

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Rządową Agencję Rezerw Strategicznych,
- ministra właściwego do spraw wewnętrznych,
- beneficjentów programu Rady Nadzorczej PFRON,
- osoby i inne podmioty, którym zostanie przekazany sprzęt zakupiony na podstawie przepisów art. 47a ustawy o rehabilitacji,
- podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie utylizacji sprzętu wspomagającego funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.

B. Wpływ na społeczeństwo

Z zastrzeżeniem wątpliwości dotyczących precyzji i stopnia szczegółowości projektowanej regulacji (zob. pkt V opinii), projektowane zmiany w ustawie o rehabilitacji będą miały pozytywny wpływ na społeczeństwo, w szczególności na sytuację osób z niepełnosprawnościami, uprawnionych do korzystania ze wsparcia ze środków PFRON. Projektowane przepisy mają w zasadzie ograniczyć straty finansowe PFRON związane z realizacją jednego z programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą Funduszu, który w 2023 r. otrzymał specyficzne ramy organizacyjno-finansowe (określone w art. 47a-47b ustawy o rehabilitacji). W ramach tego programu funkcjonuje wypożyczalnia technologii wspomagających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami, jednak koszty jej działania są

⁶ *Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej komisijnego projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Katarzyna Ueberhan)*, opinia BEOS z 12 VI 2026 r., BEOS-WPEiM-1261/26.

⁷ *Opinia w sprawie stwierdzenia, czy komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Katarzyna Ueberhan) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu*, opinia BEOS z 12 VI 2026 r., BEOS-WPEiM-1262/26.

znaczne, a zainteresowanie tą formą wsparcia niewielkie. Konieczne są więc zmiany ustawowe przywracające racjonalność wydatkowania środków PFRON.

Z uwagi na specyficzne ramy organizacyjno-finansowe projekt przewiduje ponad dwuletni okres przejściowy służący wygaszaniu programu. Jak wskazano w uzasadnieniu, regulacja godzi obowiązek wspierania osób z niepełnosprawnościami z koniecznością zapewnienia właściwego stanu technicznego przekazywanego sprzętu. W okresie przejściowym PFRON będzie finansował niezbędne i ekonomicznie uzasadnione nakłady ponoszone przez RARS. Obejmą one w szczególności przeglądy oraz niezbędne naprawy, tak aby do osób wymagających wsparcia trafiał sprzęt w pełni sprawny i gotowy do użytkowania. Rozwiązanie to pozwoli na maksymalne wykorzystanie zakupionego asortymentu, zapewnienie jego pełnej funkcjonalności oraz przekazanie osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z niepełnosprawnościami, sprzętu realnie poprawiającego komfort życia i zwiększającego możliwości uczestnictwa w życiu społecznym.

Zgodnie z projektowanymi przepisami możliwa będzie likwidacja tej szczególnej rezerwy strategicznej poprzez rozdysponowanie sprzętu osobom ze szczególnymi potrzebami. Zdaniem Wnioskodawców okres obowiązywania przepisów do dnia 31 grudnia 2028 r. jest wystarczający do osiągnięcia celów projektowanej regulacji.

Zaprezentowane w uzasadnieniu projektu podejście Wnioskodawców do rozwiązania zaistniałego problemu dotyczącego funkcjonowania wypożyczalni technologii wydaje się zasadne. Racjonalizacja kosztów i ich ograniczenie dają możliwość przeznaczenia zaoszczędzonych w ten sposób środków PFRON na zaspokajanie innych potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym w ramach programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą, służących rehabilitacji społecznej i zawodowej. Próba racjonalnego rozdysponowania i wykorzystania już posiadanego sprzętu także wskazuje na gospodarne podejście do zaistniałej sytuacji, co powinno uzyskać społeczne uznanie.

Należałoby jednak przy tym zauważyć, że ewentualne skrócenie procesu porządkowania sytuacji, do której odnosi się projekt, mogłoby wpłynąć na zmniejszenie kosztów ponoszonych przez PFRON.

C. Konsultacje społeczne

W konsultacjach społecznych tego projektu wzięły udział dwie osoby. Poparły one wprowadzenie proponowanych zmian, ale nie zamieściły komentarzy do projektu.

VII. Skutki gospodarcze projektowanej ustawy

Proponowana ustawa nie będzie mieć wpływu na gospodarkę w skali makro, w tym dynamikę PKB, na rynek pracy czy na stopę inflacji. Projekt nie powoduje również zwiększenia wydatków przedsiębiorstw.

W konsultacjach społecznych nie wpłynęły komentarze do projektu, które zawierałyby informacje odnoszące się do skutków gospodarczych.

VIII. Skutki projektowanej ustawy dla sektora finansów publicznych

W odniesieniu do skutków finansowych projektu Wnioskodawcy wskazują na wysokie koszty i nieskuteczność dotychczasowych rozwiązań związanych z wypożyczaniem sprzętu, urządzeń, pojazdów, oprogramowania oraz innych wyrobów, w tym medycznych służących zwiększaniu, utrzymaniu lub poprawie możliwości funkcjonalnych osób niepełnosprawnych. Wyżej wymieniony asortyment udostępniany jest Państwowemu Funduszowi Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z rezerwy strategicznej w celu realizacji programów służących rehabilitacji społecznej i zawodowej, w szczególności adresowanych do osób niepełnosprawnych oraz do rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne.

Stąd też Wnioskodawcy proponują likwidację udostępnionej rezerwy strategicznej i przekazanie jej asortymentu bezpośrednio osobom ze szczególnymi potrzebami poprzez organizacje społeczne lub jednostki samorządu terytorialnego. Przed takim przekazaniem jednakże PFRON ma sfinansować Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych dokonywanie niezbędnych i ekonomicznie uzasadnionych nakładów, polegających w szczególności na przeglądach, przechowywaniu oraz koniecznych naprawach. Skutkiem projektu będzie z jednej strony znaczące ograniczenie nieracjonalnych wydatków Skarbu Państwa, z drugiej zaś zmniejszenie wartości majątku należącego do Skarbu Państwa.

Wnioskodawcy przytaczają skutki projektu wskazując na to, że:

- I. wartość sprzętu zakupionego w ramach rezerwy strategicznej wyniosła ok. 95,6 mln zł;
- II. na koniec 2025 r. całkowity koszt utrzymania wypożyczalni sprzętu wyniósł 7,3 mln zł, z czego aż 1,9 mln zł stanowiły wydatki na magazynowanie;
- III. proces dostosowania i montażu wielu technologii okazał się ekonomicznie nieuzasadniony, czego wyrazem jest to, że przy wózkach ręcznych, których cena zakupu wynosiła od 792,96 zł do 15 655,91 zł brutto, koszt dostosowania pojedynczego egzemplarza wynosił 1 353,00 zł brutto; w przypadku wszystkich zakupionych wózków ręcznych o łącznej wartości 7,8 mln zł oznacza to koszt dostosowania na poziomie 2,5 mln zł (tj. aż 31,4% ich ceny zakupu);
- IV. do końca grudnia 2025 r. z usług wypożyczalni skorzystało 1964 beneficjentów, którzy wypożyczyli jedynie 2717 sprzętów, spośród 14 555 dostępnych;
- V. w okresie od 2023 r. do dnia 28.02.2026 r. z tytułu prowadzenia wypożyczalni PFRON wydatkował łącznie kwotę prawie 7,8 mln zł brutto, na którą składają się koszty usługi logistycznej realizowanej przez RARS, obejmującej w szczególności przechowywanie technologii, a ponadto ubezpieczenie, transport, montaż i dostosowanie do potrzeb beneficjentów

i koszty administracyjne – zdaniem Wnioskodawców wejście w życie projektowanej ustawy pozwoliłoby na zatrzymanie tych wydatków, które w przeciwnym razie będą z czasem rosły, bowiem koszty obsługi starzejących się technologii będą również z czasem wzrastały;

- VI. według stanu na dzień 31.12.2025 r., po uwzględnieniu amortyzacji, wartość księgowa technologii wynosiła 22,6 mln zł netto; wartość ta nie uwzględnia technologii, które w dniu zakupu kosztowały do 10 tys. zł – te technologie zostały w całości zamortyzowane; przy takich samych założeniach, wartość tych technologii na dzień 31.12.2026 r. wyniesie 14,4 mln zł netto. Przekazanie technologii osobom fizycznym i organizacjom oznaczać będzie zatem zmniejszenie wartości majątku należącego do Skarbu Państwa. Dodatkowo, część technologii wymagać będzie przeglądów i napraw, a ponadto dalszego magazynowania i ubezpieczenia. Szacuje się, że koszty PFRON związane z tymi działaniami wyniosą w latach 2027 i 2028 łącznie 18,1 mln zł. Wnioskodawcy przedstawili koszty ponoszone przez PFRON za przechowywanie technologii (od lipca 2026 r. do grudnia 2028 r.) w kwocie 1,1 mln zł oraz wskazał, iż koszt ubezpieczenia technologii w latach 2027-2028 wyniesie 62 tys. zł.

Wnioskodawcy nie wskazują źródła finansowania, ponieważ realizacja ustawy nie wymaga finansowania z budżetu państwa ani z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Ustosunkowując się do skutków finansowych wskazanych przez Wnioskodawców, należy wskazać, że brak jest podstaw do ich kwestionowania, bowiem oparte zostały na danych PFRON i RARS. Należy też dodać, iż projekt nie generuje nowych wydatków budżetu państwa bowiem finansowanie działań realizowane jest ze środków PFRON (państwowego funduszu celowego spoza budżetu państwa) i nie występuje konieczność zwiększenia dotacji z budżetu państwa dla tego funduszu (aczkolwiek przychodami PFRON mogą być też dotacje z budżetu państwa – zob. art. 46 pkt. pkt. 2 ustawy o rehabilitacji). Projekt nie powinien mieć też istotnego wpływu na ubytek dochodów budżetu państwa ponieważ wprowadzone w nim zwolnienie z danin publicznych przy nieodpłatnym przekazaniu sprzętu dotyczy czynności nieodpłatnych i wąskiej grupy.

Skutkiem pośrednim projektu będzie ograniczenie przyszłych wydatków po stronie Skarbu Państwa poprzez: uniknięcie dalszych kosztów magazynowania, logistyki i obsługi wypożyczalni, a także ograniczenie potencjalnych kosztów utylizacji sprzętu. Zakładany spadek wartości majątku Skarbu Państwa (przekazywanego nieodpłatnie) to ok. 22,6 mln zł (2025 r.) i ok. 14,4 mln zł (2026 r., szacunek) – i jest to efekt księgowy, a nie kasowy. W konsekwencji można przyjąć neutralność lub lekko pozytywny efekt fiskalny projektu w długim okresie (oszczędności wydatkowe).

W zakresie skutków projektu dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) należy zauważyć, że projekt nie nakłada nowych obowiązków finansowych na JST i nie występuje konieczność współfinansowania działań. Jednocześnie JST

mogą nieodpłatnie otrzymywać sprzęt (art. 68i), co obniża ich potencjalne wydatki na wsparcie osób z niepełnosprawnościami, a także zwiększa dostęp do zasobów bez angażowania środków własnych. W odniesieniu zaś do dochodów JST zauważyć należy, iż wyłączenie danin publicznych z opodatkowania nie wpływa istotnie na dochody JST (analogicznie jak dla budżetu państwa). Tym samym efekt projektu dla JST może być neutralny lub dodatni (korzyść majątkowa bez kosztów).

Analizując natomiast skutki dla sektora finansów publicznych, można wskazać na:

- a) koszty jednorazowe/krótkookresowe (PFRON) w kwocie ok. 18,1 mln zł (2027-2028) związane z przeglądami i naprawami przekazywanego asortymentu z rezerwy strategicznej, logistyką i ubezpieczeniami;
- b) koszty już poniesione (historyczne), tj. ok. 7,3 mln zł (2023-2025) na funkcjonowanie wypożyczalni;
- c) koszty bieżące do uniknięcia, związane z eliminacją dalszych kosztów logistycznych, magazynowych i administracyjnych;
- d) brak istotnych zmian dochodów sektora z uwagi na to, że zwolnienia podatkowe mają marginalny charakter;
- e) zmniejszenie wartości aktywów sektora (Skarbu Państwa) związane z przekazaniem sprzętu o wartości księgowej kilkunastu-kilkudziesięciu mln zł – jednocześnie nastąpi poprawa efektywności wykorzystania majątku (eliminacja „martwego aktywa”);
- f) efektywność wydatkową z uwagi na zatrzymanie narastających kosztów nieefektywnego modelu wypożyczalni, i ograniczenie kosztów przyszłych (napraw, magazynowania, utylizacji) oraz na lepsze wykorzystanie środków publicznych poprzez bezpośrednie wsparcie beneficjentów zamiast kosztownej infrastruktury pośredniej – zob. Tabela 1.

Tabela 1. Podsumowanie skutków projektu

Wyszczególnienie	Opis skutków
Budżet państwa	1. marginalne zmniejszenie dochodów, 2. oszczędności wydatków, 3. brak nowych kosztów
JST	1. nieodpłatne korzyści majątkowe, 2. ograniczenie kosztów
Sektor finansów publicznych	1. krótkookresowy wzrost wydatków PFRON, 2. długookresowe oszczędności związane z redukcją kosztów
Majątek publiczny	1. spadek wartości księgowej aktywów
Efektywność	1. istotna poprawa w związku z likwidacją kosztownego i nieefektywnego mechanizmu

Źródło: opracowanie własne.

IX. Inne skutki projektowanej ustawy

Nie zidentyfikowano innych skutków wejścia w życie projektowanej ustawy.

X. Zmiana obciążeń administracyjnych

Projekt przewiduje obciążenia administracyjne po stronie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych oraz ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Przekazanie albo likwidacja sprzętu rehabilitacyjnego będzie następować w drodze decyzji Prezesa PFRON (za zgodą ministra właściwego do spraw wewnętrznych) albo ministra właściwego do spraw wewnętrznych. W procesie wydawania decyzji możliwy jest udział RARS.

XI. Konkluzje

1. Skutki prawne: Projekt przewiduje rezygnację z uprawnienia do wypożyczania technologii wspomagających osobom z niepełnosprawnościami i członkom ich rodzin. W projekcie zaproponowano rozwiązanie polegające na przyznaniu PFRON prawa do nieodpłatnego przekazywania osobom z niepełnosprawnościami oraz rodzinom, których członkami są osoby z niepełnosprawnościami, środków materialnych i niematerialnych pochodzących z rezerw strategicznych. Zaproponowane zmiany mają charakter punktowy i dotyczą wąskiego aspektu systemu rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Regulacje zawarte w projekcie budzą wątpliwości w zakresie określenia kręgu osób uprawnionych do nieodpłatnego otrzymania sprzętu, urządzeń, pojazdów, oprogramowania oraz innych wyrobów; w szczególności brak zdefiniowania pojęcia rodziny.

Ze względu na to, że przekazywanie sprzętu, urządzeń, pojazdów, oprogramowania oraz innych wyrobów ma charakter nieodpłatny, wątpliwości budzi brak obowiązywania dodatkowych kryteriów dla osób, które otrzymywałyby sprzęt, w szczególności kryterium dochodowego.

Z perspektywy systemowej i techniki legislacyjnej należy wskazać, że w projekcie powinny być szczegółowo określone zasady przekazywania wsparcia osobom indywidualnym i innym podmiotom, w tym w szczególności możliwość odwołania się od decyzji Funduszu w tym zakresie.

Opiniowany projekt ustawy nie dotyczy zagadnień unormowanych w EKPC.

2. Skutki społeczne: Wygaszenie programu wypożyczania technologii przy jednoczesnym zapewnieniu sprawności technicznej i przekazaniu zakupionego sprzętu osobom ze szczególnymi potrzebami pozwoli uniknąć nieracjonalnego wydatkowania środków publicznych i zwiększy dostępność technologii wspomagających dla osób z niepełnosprawnościami. Jednocześnie ograniczenie

kosztów funkcjonowania nierentownego programu umożliwi przeznaczenie większej części środków PFRON na inne formy wsparcia odpowiadające rzeczywistym potrzebom beneficjentów, przy zastrzeżeniu potrzeby doprecyzowania postanowień projektu.

3. Skutki gospodarcze: Projektowana regulacja nie będzie mieć bezpośredniego wpływu na gospodarkę, w tym dynamikę PKB, na rynek pracy oraz na stopę inflacji.

4. Skutki finansowe: Projektowana regulacja nie powinna rodzić negatywnych skutków dla sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Ma ona bowiem charakter racjonalizujący wydatki publiczne: powoduje jednorazowe koszty operacyjne i zmniejszenie wartości majątku Skarbu Państwa, ale w zamian ogranicza trwale, rosnące koszty funkcjonowania systemu, co powinno prowadzić do dodatniego efektu finansowego w dłuższym horyzoncie dla sektora finansów publicznych.

Autorzy:

Dorota Olejniczak, ekspert ds. legislacji (pkt I-III)

Natalia Firlej, specjalistka ds. komparatystycznych (pkt IV, XI.5)

dr hab. Magdalena Szczepańska, ekspert ds. legislacji (pkt V.1, X, XI.1.1)

prof. dr hab. Krzysztof Wojtyczek, ekspert ds. legislacji (pkt V.2, XI.1.2)

Grzegorz Ciura, specjalista ds. społecznych (pkt. VI, X, XI.2)

dr Kamilla Kurczewska, specjalistka ds. systemu gospodarczego (pkt. VII, X, XI.3)

dr Zofia Szpringer, specjalistka ds. finansów publicznych (pkt. VIII, X, XI.4)

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/